

KIRKON ULKOMAANAPU SR

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

AJALTA

01.01.2016 - 31.12.2016

Y-tunnus 0998454-4

Eteläranta 8
00130 HELSINKI

KIRKON ULKOMAANAPU SR

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS AJALTA 01.01.2016 - 31.12.2016

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
Toimintakertomus	1
Tilinpäätös	
Tuloslaskelma	9
Tase	10
Tilinpäätöksen liitetiedot	11
Luettelo kirjanpidosta ja kirjanpitoaineiston lajeista	17
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen päiväys ja allekirjoitus sekä tilintarkastajien tilinpäätösmerkintä	18

KIRKON ULKOMAANAPU SR:N TOIMINTAKERTOMUS 2016

Suuria muutoksia toimintaympäristössä

Kirkon Ulkomaanavun toiminta keskittyi edelleen maailman hauraimpiin ja haasteellisimpiin toimintaympäristöihin. Konfliktin jälkeinen tilanne Keski-Afrikan tasavallassa ja uusi konflikti Etelä-Sudanissa sekä Itä-Afrikan kuivuus vaikeuttivat ja hidastivat järjestön pitkän aikavälin ohjelmien toteutusta. Myös Euroopan pakolaiskriisi vaikutti edelleen Ulkomaanavun toimintaan ja humanitaarinen avustustyö Euroopan maissa jatkui. Euroopassa Ulkomaanapu keskittyi erityisesti toimintaan Kreikassa. Toiminta maahanmuuttajien kanssa Suomessa kehittyi edelleen.

Jo edellisenä vuonna alkaneet suuret muutokset järjestön kotimaisessa toimintaympäristössä jatkuivat. Vuonna 2015 päätetyt Suomen hallituksen kehitysyhteistyörahoituksen leikkaukset astuivat voimaan ja vaikuttivat dramaattisesti myös Ulkomaanavun toimintaan ja pakottivat lopettamaan tai supistamaan toimintaa useissa maissa. Kehitys muiden rahoituslähteiden osalta kuitenkin jatkui suotuisana. Yksityishenkilöiden lahjoitukset jatkoivat kasvuaan ja kansainvälisten rahoittajien kiinnostus Ulkomaanavun toimintaa kohtaan jatkui.

Kirkon Ulkomaanapu on Suomen suurin kehitysyhteistyöjärjestö

Vuonna 1947 perustettu Kirkon Ulkomaanapu toteuttaa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon antamaa valtuutusta tehdä kehitysyhteistyötä, humanitaarista avustustyötä ja vaikuttamistyötä. Ulkomaanapu on oikeusperustainen toimija, jonka työ perustuu kansainvälisiin ihmisoikeusstandardeihin ja -periaatteisiin. Ohjelmatyötä ohjaavat myös riskienhallinta, riskien vähentäminen, konflikti- ja sukupuolensensitiivisyys, ilmastonmuutos sekä ympäristöystävällisyys. Kirkon Ulkomaanapu noudattaa työssään kansainvälisiä humanitaarisia periaatteita, joiden mukaan kaikilla katastrofeista tai konflikteista kärsivillä ihmisillä on oikeus poikkeuksetta saada apua ja suojelua.

Kirkon Ulkomaanavun toimintamaat 2016

Vuonna 2016 Kirkon Ulkomaanavulla oli maaohjelma 13 maassa ja ohjelma lopetettiin viidessä maassa:

Afrikka	Aasia	Lähi-itä	Latinalainen Amerikka ja Karibia
Eritrea, Etelä-Sudan, Kenia, Keski-Afrikan tasavalta, Kongon demokraattinen tasavalta (Kongossa ohjelma loppui 2016 keväällä), Liberia, Mosambik (Mosambikissa ohjelma loppui vuoden 2016 alussa), Uganda, Sierra Leone, Somalia	Kambodža, Myanmar, Nepal	Israel ja palestiinalaisalueet, Jordania, Libanon (Libanonin ohjelma loppui 2015 alussa)	Haiti, Keski-Amerikka: Guatemala, Honduras (Keski-Amerikan ohjelmat loppuivat vuoden 2016 alussa)

Lisäksi Kirkon Ulkomaanapu käynnisti humanitaarisen koulutusohjelman Euroopassa (Kreikka). Uskonnollisten ja perinteisten johtajien rauhanvälitysverkoston sihteeristöllä oli hankkeita useissa maissa, joissa Ulkomaanavulla ei ole toimintaa (Nigeria, Libya). Kirkon Ulkomaanapu toimii rauhanvälitysverkoston sihteeristönä. Kotimaassa rauhantyö keskittyi maahanmuuttajien kanssa tehtävään työhön ja väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisevään työhön.

Kirkon Ulkomaanavun työ teemoittain

Raportin temaattisessa osiossa kerrotaan muutamien esimerkkien kautta toimintamalleista ja aktiviteeteista Ulkomaanavun projekteissa ja ohjelmissa. Lisäksi viitataan vuoden aikana käynnistyneisiin uusiin aloitteisiin. Numeerinen ja kvalitatiivinen kokonaiskuva raportoidaan globaalien ohjelman vuosiraportissa.

Oikeus rauhaan

Kirkon Ulkomaanavun ja kumppaneiden rauhantyö syventyi ja laajeni 2016. YK-henkilöstölle suunnattua koulutusta jatkettiin ja kehitettiin saadun palautteen perusteella. Uskonnollisten ja traditionaalisten johtajien verkoston puitteissa tehtiin mm. tutkimus Boko Haram -järjestöstä irtautuneiden henkilöiden motivaatioiden ymmärtämiseksi. Tutkimus julkaistiin YK:n yleiskokouksen yhteydessä ja se herätti laajaa kiinnostusta niin suuren yleisön kuin tutkijayhteisöjen parissa.

Somaliassa eri heimojen välisen sovittelun lisäksi rauhantyötä laajennettiin valtiorakenteita tukeviin toimiin. Paikallisyhteisöjen kanssa tehty rauhantyö on entisestään laajentunut käsittämään pysyvien hallintorakenteiden synnyttämistä ja siten yhteiskunnallisen vakauden tukemista. Yksi keskeinen aspekti tässä kehityksessä oli naisten osallistumismahdollisuuksien tukeminen 2016 vaaleissa.

Keniassa 80 yhteisöä koulutettiin konfliktinratkaisumenetelmien käyttöön. Sen lisäksi 22 paikallista luonnonvarojen ja muiden paikallisten resurssien käyttöön liittyvää sopimusta allekirjoitettiin konfliktien ehkäisemiseksi tai ratkaisemiseksi. Keniassa järjestettiin yhteensä 239 rauhantyöhön liittyvää tapahtumaa.

Israelissa 800 nuorta sai ihmisoikeuskoulutusta ennen asepalvelukseen astumista.

Ugandassa Ulkomaanapu osallistui kansallisen rauhanohjelman tekemiseen sekä teki tutkimuksen väkivaltaisesta ekstremismistä.

Palestiinassa enemmän kuin 1000 henkilöä, joista yli 50 % oli naisia ja tyttöjä, osallistui rauhan teemaa käsitteleviin työpajoihin.

Etelä-Sudanissa Ulkomaanapu oli mahdollistamassa kirkollisten avaintoimijoiden dialogia sekä Vatikaanin että Canterburyn arkkipiispan kanssa rauhanpyrkimykseen liittyen. Lisäksi Ulkomaanapu tuki anyuakien yhteisön rauhanprosessia ja naisten uskontojen välistä rauhanfoorumia. Osana ohjelmatoimintaa tuettiin Etelä-Sudanin kirkollisten toimijoiden rauhanprosessisuunnitelmaa (APP). Toisaalta Etelä-Sudanissa on vuoden 2016 aikana myös jouduttu vastaamaan väkivaltaisuuksien eskaloitumiseen.

Keski-Afrikan tasavallassa työ muslimiyhteisöjen kanssa on johtanut dialogeihin ja Wienin konferenssiin. Ulkomaanapu on lisäksi tukenut voimakkaasti YK:n turvaneuvoston Nuoret, rauha ja turvallisuus -resoluutiota 2250 muun muassa järjestämällä YK:n yleiskokouksen yhteydessä tilaisuuden Eritrean tilanteeseen liittyen. Resoluutio 2250 on myös ollut samaan tematiikkaan kohdistuvan tutkimustyön takana, jota Ulkomaanapu on ollut tukemassa.

Uskonnollisten ja traditionaalisten johtajien verkosto on vuoden 2016 aikana muun muassa työskennellyt paremman vähemmistöryhmien osallistamisen puolesta poliittisissa prosesseissa (esimerkkinä sovintotyö Keski-Afrikan tasavallassa), tehokkaamman vähemmistöuskontojen suojelun puolesta (Marrakesh-deklaraatio), sekä myötävaikuttanut tiedon lisäämiseen radikalisoitumisen ennaltaehkäisemiseksi (Boko Haram -tutkimus).

Ulkomaanavun toimintamaissa ja verkoston parissa syntynyt rauhantyön osaaminen on mahdollistanut myös teemaan liittyvän toiminnan Suomessa. Ulkomaanapu on tukenut sekä sisäministeriön toimintaa liittyen turvapaikanhakijoiden parissa tehtävään työhön että yksityisten turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen ja kotouttamiseen liittyvää toimintaa. Lisäksi kunnallisia ja luterilaisen kirkon toimijoita on koulutettu turvapaikanhakijoihin, väkivaltaiseen radikalisaatioon ja uskonnollisten yhteisöjen kohtaamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Oikeus koulutukseen

Toimintavuoden aikana oikeus koulutukseen -teeman resursseihin sijoitetut panostukset näkyivät sekä kansainvälisen varainhankinnan tuloksina että koulutuksen laadun kehittämisenä.

Esimerkiksi **Haitissa** luotiin kolme opettajankoulutuksen kehittämiseen liittyvää koulutusmodulia. **Kambodzhassa** viimeisteltiin oppilaanohjauksen opetussuunnitelma, jota pilotoitiin menestyksekkäästi. Kolmas Finnish Education Forum järjestettiin Kambodzhassa lokakuussa ja teemana oli opetuksen laadun kehittäminen. **Eritreassa** on lyhyessä ajassa

kehitetty kaksi maisterikoulutusohjelmaa ja tuettu yliopistojen opettajien osaamista. Opettajat ilman rajoja -verkoston rooli on ollut erittäin merkittävä koulutuksen kehittämisen ja opettajien täydennyskoulutuksessa.

Nepalissa rakennettiin 64 väliaikaista koulutilaa ja 174 tilan kunnostus on käynnissä. 1352 opettajaa sai koulutusta psykososiaalisessa tuessa, inkluusiivisessa koulutuksessa ja katastrofivalmiudessa. **Myanmarissa** 3383 oppilaan koulunkäyntiä tuettiin oppimismateriaaleilla ja tukiopettajia koulutettiin opetustaidoissa maan sisäisiä pakolaisia tukevassa hankkeessa. **Keski-Afrikan tasavallassa** on kunnostettu kouluja ja rakennettu satoja väliaikaisia koulutiloja. Koulujen kunnostuksen yhteydessä opettajat saavat myös täydennyskoulutusta. **Syyriassa** järjestettiin opettajien täydennyskoulutusta ja muita koulutuksen tukitoimia. Esimerkiksi 2000 oppilaalle tarjottiin vuoden aikana tukiopetusta.

Etelä-Sudanissa koulutettiin 288 opettajaa ja kunnostettiin 39 opetustilaa. Ulkomaanapu mahdollisti yli 9000 lapsen laadukkaan koulunkäynnin sekä koulutti kymmenen koulupiirin vastuuhenkilöitä. **Ugandassa** järjestettiin täydennyskoulutusta mm. pakolaisleireillä toimiville opettajille sekä parannettiin koulujen infrastruktuuria rakentamalla WC-tiloja, jotka mahdollistavat vammaisten oppilaiden pääsyn niihin, uusittiin pulpetteja sekä syrjäseutujen opettajien majoitustiloja. Kolmessa koulupiirissä saatiin läpi päätöksiä, jotka tähtäävät koulutuksen laadun parantamiseen tulevaisuudessa.

Ammatillisen koulutuksen rooli kasvaa sekä ohjelmatyössä että Ulkomaanavun strategiassa. Ammatillisten valmiuksien saamisen varmistaminen on oleellista monestakin syystä. Maailmassa on tällä hetkellä noin 60 miljoonaa pakolaista joko leireillä tai evakkoina omissa maissaan. Heidän koulutuksensa turvaaminen on sekä keskeinen kehityskysymys, ihmisoikeuskysymys että merkittävä turvallisuuskysymys. Tämän lisäksi muuttoliike kaupunkiin jatkuu ja perinteisten elinkeinojen lisäksi tarvitaan uusia toimeentulomahdollisuuksia yrittäjyyden ja ammatinharjoittamisen kautta.

Yksi merkittävä askel ammatillisen koulutuksen turvaamiseksi pakolaisleireillä, hauraissa toimintaympäristöissä sekä kaikkein syrjäisimmässä toimintaympäristöissä oli Ulkomaanavun osakkuus vuoden lopulla perustetussa Omnia Education Partnerships – OEP Oy:ssä. Tulevaisuudessa yhtiön kautta on mahdollista tarjota suomalaisia toisen asteen ammattitutkintoja näissä toimintaympäristöissä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Ulkomaanavun kokonaisvaltainen lähestymistapa oikeus laadukkaaseen koulutukseen -teemassa vahvistui niin yhteisö- kuin kansainvälisellä tasolla. Katastrofitilanteissa Ulkomaanapu kykenee varmistamaan koulutukseen pääsyn ja järjestämisen, järjestämään opettajien täydennyskoulutusta sekä tarjoamaan ratkaisuja koko opetussektorin kehittämiseksi. Tämän lisäksi Ulkomaanapu nähdään niin isojen rahoittajakumppaneiden kuin keskeisten kansainvälisten koulutustoimijoiden taholta haluttuna yhteistyökumppanina. Tästä on osoituksena merkittävä rooli YK:n klusteritoiminnassa sekä kasvanut tuki ohjelmatoiminnallemme mm. UNICEF:in taholta.

Oikeus toimeentuloon

Vuoden aikana saatettiin loppuun oikeus toimeentuloon -teeman kärkihankkeet. Tulevaisuuden kannalta tärkeimmiksi kohderyhmiksi valikoituvat naiset ja nuoret. Oikeus laadukkaaseen koulutukseen ja oikeus toimeentuloon -teemojen välinen synergia vahvistui. Budjetoinnin yhteydessä varattiin määräraha henkilön rekrytoimiseksi Humanitaarisen avun yksikköön. Henkilöresurssi on tarkoitus kohdentaa toimeentuloasiantuntijaan ja siten vahvistaa Kirkon Ulkomaanavun mahdollisuuksia varmistaa, että toimeentulomahdollisuuksien kehittämisenäkökulma huomioidaan vahvemmin myös katastrofitilanteissa.

Katastrofi jälkitilanteissa Ulkomaanapu tarjosi tukea ja koulutusta toimeentulomahdollisuuksien kehittämiseksi. **Somalimaassa** tuettiin sisäisten evakkojen ja Kenian leireiltä palaavien paluumuuttoa; yhteensä 1000 tällaista perhettä sai tukea. **Haitissa** 8600 viljelijää sai koulutusta maanviljelytekniikoista, joissa huomioitiin myös ilmastonmuutokseen varautuminen. **Palestiinassa** 74 viljelijää perehtyi uusiin maanviljelytekniikoihin ja 41 viljelijää osallistui timjamin markkina- ja arvoketjujen kehittämiseen. **Ugandassa** yli 800 naista koulutettiin yritystoiminnan perusteisiin ja he aloittivat Ulkomaanavun tuella toimeentuloa vahvistavia projekteja. Ugandassa kehitettiin myös ammatillisen koulutuksen ja työelämän linkitystä; ammatilliseen koulutukseen osallistui 240 nuorta, joista 112 työllistyi koulutuksen jälkeen. **Nepalissa** 2800 lainaosuuskuntiin kuuluvaa naista sai koulutusta ja neuvontaa toimeentulon, yritysten ja markkinoinnin tehostamiseen. **Myanmarissa** 100 maan sisäistä pakolaisperhettä sai tukea pienyrittäjyyden ja maanviljelyn kehittämisessä.

Naisten Pankin kanssa tehtävä yhteistyö sai uusia muotoja. Liberiassa, Kambodzhassa ja Nepalissa Naisten Pankki -verkoston asiantuntijavapaaehtoiset osallistuivat hanketyön sisältöjen ja kumppanien osaamisen arviointiin ja kehittämiseen. Liberiassa kehittämisen kohteena on liiketoimintamalli kananmunantuotantoon, Kambodzhassa rakennetaan yrittäjyyskoulutusohjelmaa naisvetoisille maatalousosuoskunnille. Uusi ns. Skills Donation -toimintamalli sai erittäin hyvän vastaanoton ja sitä tullaan jatkossa kehittämään.

Humanitaarinen apu

Ulkomaanavun humanitaarisen avun työssä näkyi vahvasti pakolaisten suuri määrä ympäri maailmaa. Lähes kaikki humanitaarisen avun ohjelmat keskittyivät pakolaisten tai maiden sisällä liikkuvien ihmisten tukemiseksi mm. Etelä-Sudanissa, Ugandassa, Somalimaassa, Myanmarissa, Jordaniassa ja Keski-Afrikan tasavallassa.

Vuonna 2016 Ulkomaanapu tuki Eurooppaan saapuvia pakolaisia Unkarissa, Serbiassa ja Kreikassa ACT - yhteistyöjärjestöjen kautta. Lisäksi Kirkon Ulkomaanapu aloitti loppukesästä oman humanitaarisen avun operaation Kreikassa, jossa se tuki pakolaislasten ja -nuorten koulutustoimintaa sekä omilla keräysvaroilla että UNICEF:in myöntämällä rahoituksella. Syksyllä 2016 Haitiin iski Matthew -hirmumyrsky, jonka seurauksena Ulkomaanapu käynnisti hätäapuoperaation, sisältäen mm. ruoka- ja perustarvikkeiden jakelua sekä koulujen hätäkorjauksia. Jakelut saavuttivat 12 500 avunsaajaa. Vuoden aikana Ulkomaanapu aloitti ohjelmalyö Syyrian sisällä koulunkäynnin tukemisessa ja vahvistamisessa. Humanitaarinen tilanne kärjistyi Syyriassa Aleppon kaupungissa entisestään loppuvuodesta ja Ulkomaanapu yhteistyökumppaneineen toimitti kaupunkiin ruoka-apua lähes 9 000 hengelle.

Ulkomaanapu on panostanut humanitaarisessa avussa vahvasti työn sisällön kehittämiseen mm. koulutussektorilla. Lisäksi se on vahvistanut yhteyksiä kansainvälisiin verkostoihin, yhteistyökumppaneihin ja rahoittajiin. Ulkomaanapu on vahva toimija globaalissa koulutusklusterissa ja sen yhteydessä toimivassa valmiustiimissä, jossa Ulkomaanavun kaksi työntekijää käyttää puolet vuosittaisesta työajasta YK:n klusterikoordinaation vahvistamisessa koulutussektorilla eri katastrofitilanteissa.

Järjestön kehittyminen ja kasvu

Kirkon Ulkomaanavussa työskenteli vuoden 2016 lopussa yli 300 henkilöä 16 eri maassa suurelta osin sota-alueilla ja hauraisissa maissa. Suomen hallituksen kehitys yhteistyöleikkaukset vaikuttavat myös Ulkomaanavun saamaan kehitys yhteistyörahoitukseen. Vuonna 2016 suljettiin viisi maaohjelmaa leikkauksien seurauksena. Osaavan henkilökunnan löytämisessä ja säilyttämisessä etenkin hauraisissa toimintaympäristöissä on edelleen ollut haasteita.

Toimintaympäristön muutosten mukanaan tuoma epävarmuus kehitysrahoituksessa ja kehitys yhteistyön painopisteen siirtäminen yksityissektorin kehittämiseen ei voinut olla vaikuttamatta Ulkomaanavun päätoimiston päivittäiseen toimintaan. Toimintavuoden aikana kehitettiin uusia toiminta- ja rahoitusinstrumentteja vastaamaan mainittuihin muutoksiin. Ulkomaanapu perusti FCA Investments Oy:n ja oli osakkaana vuoden lopussa perustetussa OEP Oy:ssä. Edellinen toimii kehityssijoittamisen alueella yhteistyössä hollantilaisen sisarjärjestön kanssa ja jälkimmäinen yhtiö toteutettiin yhdessä kolmen tunnetun suomalaisen koulutustoimijan kanssa.

Vaikuttamistoiminnassa Ulkomaanapu kävi suoraa dialogia kaikkien kansanedustajien, ministereiden ja muiden päättäjien kanssa kotimaassa ja annoimme useita lausuntoja eduskunnan eli valiokuntien pyynnöstä. Lisäksi Ulkomaanapu toteutti useita vaikuttamistapahtumia mm. YK:n yleiskokouksen ja Maailmanpankin vuosikokouksen yhteydessä. Ihmisoikeuskysymykset joissakin ohjelmamaissa olivat kansainvälisen vaikuttamistyön fokuksena.

Suomen hallituksen vuoden 2016 budjettiin tekemistä kehitysavun leikkauksista huolimatta muiden taloudellisten resurssien osalta kehitys on jatkunut suotuisana. Toiminnan volyyymi jäljelle jääneiden ohjelmamaiden osalta pystyttiin pitämään lähes ennallaan. Humanitaarisessa toiminnassakin tehtiin uusia avauksia, vaikka vuoden aikana ei tapahtunut suurimittaisia äkillisiä katastrofeja. Yhteistyö useiden merkittävien kansainvälisten rahoittajien kanssa on mahdollistanut toiminnan laajentamisen edelleen. Kirkon Ulkomaanavun toiminnan lisäarvo aletaan nähdä myös hauraiden valtioiden hallitusten toimesta, mikä on mahdollistanut yhteistyön myös uudenlaisten kehitysrahoittajien, kuten kehityspankkien kanssa. Vapaan omarahoituksen varmistamiseen tulee jatkossa kiinnittää edelleen huomiota, jotta kansainvälisen rahoituksen omavastuuosuudet voidaan kattaa ja myös uuden kehittämiseen on jatkossakin riittävästi resursseja.

Ulkomaanavun laadunvarmistustyö jatkui toimintavuoden aikana. Järjestö toimii Core Humanitarian Standard Allianssin jäsenenä ja työ kohti virallista sertifiointia jatkui.

TALOUS

Kirkon Ulkomaanavun säätiön emon kirjanpitoon yhdistellään sivuliikkeinä käsitellyt toimistot, jotka sijaitsevat Kambodžassa, Keski-Afrikan tasavallassa, Etelä-Sudanissa, Somaliassa, Nepalissa sekä Ugandassa. Kirkon Ulkomaanavun säätiön konserniin on yhdistelty Liberian, Jordanian, Haitin, Kongon demokraattisen tasavallan, Kenian sekä Yhdysvaltojen toimistot. Toimintakertomuksessa luvut on esitetty seuraavasti: konserni (konserni 2015), emo (emo 2015). Jos konsernin ja emon vuoden 2016 luvut eivät poikkea toisistaan, on esitetty vain yhdet luvut.

Tilikauden 2016 alijäämä oli 286 255,18 € (ylijäämä 109 175,15 €) ja oman pääoman määrä vuoden lopussa 12.5 M€ (5.8 M€). Lyhytaikaiset saamiset yhteensä olivat 4.0 M€ (1.5 M€), 4.4 M€ (1.9 M€), joista hankkeita toteuttaville kumppaneille maksetut ennakot olivat 1.5 M€ (0.5 M€), 2.0 M€ (1.1 M€). Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä oli 10.3 M€ (15.4 M€), 8.6 M€ (13.0 M€), josta saadut ennakomaksut olivat 7.7 M€ (13.2 M€), 6.4 M€ (11.0 M€). Suuret muutokset omassa pääomassa sekä saaduissa ennakoissa johtuvat siitä, että siirtyvät yksityisen sektorin lahjoitukset olivat aiemmin saaduissa ennakoissa ja vuonna 2016 uuden tilinpäätöskäytännön myötä Katastrofirahaston 2.5 M€, Naisten Pankin rahaston 1.7 M€ sekä Lahjoitusrahaston 3.1 M€ varat ovat siirtyneet lyhytaikaisen vieraan pääoman saaduista ennakoista omaan pääomaan. Vuonna 2016 saadut ennakomaksut sisälsivät institutionaalisista lähteistä saatuja hanke-ennakkoja.

Tuotot

Tilikauden tuotot olivat 34 391 533.60 € (42 709 392.83 €), 32 221 715.60 € (39 473 633,00 €), ja laskua edelliseen vuoteen nähden oli 19.5 % (konserni), 18.4 % (emo). Seurakuntien tuen osuus kaikista tuotoista oli 24.8 %, (18.8 %), 26.5 % (20.3 %) sisältäen Yhteisvastuukeräyksen tuoton ja Kirkkohallitukselta saadun toiminta-avustuksen. Ulkoministeriön osuus tuotoista oli 24.8 %, (39.3 %), 26.5 % (42.5 %) ja kansainvälisten rahoituslähteiden osuus 19.7 %, (20.7 %), 14.3 % (14.2 %) ja yksityiseltä sektorilta saatujen lahjoitusten osuus 30.1 % (20.8 %), 32.1 % (22.5 %).

Seurakuntasektorilta saatu tuki oli 8.5 M€ (8.0 M€). Talousarviotukea saatiin seurakunnilta 3.9 M€ (4.5 M€), virallisia kolehteja 0.5 M€ (0.4 M€), vapaita kolehteja 0.9 M€ (0.3 M€) ja muuta tukea 0.7 M€ (0.2 M€). Yhteisvastuukeräyksestä saatu tuotto oli 1.6 M€ (1.6 M€). Kirkkohallitukselta saatu toimintatuki oli 1.0 M€ (0.9 M€).

Ulkoministeriöltä sekä kotimaisista ja kansainvälisistä institutionaalisista rahoituslähteistä saatu tuki oli yhteensä 15.3 M€ (25.6 M€), 13.1 M€ (22.4 M€). Ulkoministeriö tuki kehitysyhteistyötä 5,8 M€ (10.0 M€) ja humanitaarista työtä 2.8 M€ (6.7 M€).

Yksityiseltä sektorilta saadut tuotot olivat 10.3 M€ (8.9 M€).

Kulut

Tilikauden kulut olivat yhteensä 34 677 788.77 € (42 600 217.68 €), 32 507 970.78€ (39 364 457.85 €) ja ne laskivat edellisestä vuodesta 18.6 % (konserni), 17.4 % (emo).

Avustustyön kulut olivat 29.1 M€ (36.4 M€), 27.0 M€ (33.1 M€), ja ne sisälsivät ohjelmien suunnittelu-, seuranta- ja kehittämiskuluja 3.2 M€ (3.5 M€). Avustustyön tukitoimintojen eli viestinnän, varainhankinnan, sidosryhmätyön ja yleishallinnon kulut olivat 5.5 M€ (6.2 M€).

Kaikista toimintakuluista käytettiin avustustoimintaan 84.0 % (85.3%), 83.0 % (84.1%). Avustustyön tukitoimintoihin käytettiin 16.0 % (14.7 %), 17.0 % (15.9 %) kuluista.

Palkat ja palkkiot sivukuluneen olivat 11.1 M€ (10.4 M€), 9.6 M€ (8.9 M€). Tilikauden aikana investoitiin IT-järjestelmien kehitykseen ja -laitteistoon sekä kalustoon 0.4 M€ (0.7 M€), 0.3 M€ (0.5 M€). Käyttöomaisuudesta tehdyt poistot olivat yhteensä 0.1 M€ (0.1 M€).

Avustustyö (sisältäen ohjelmien suunnittelun, seurannan ja kehittämisen kulut) jakautui seuraavasti (M€):

	konserni 2016	konserni 2015
Globaalit ohjelmat	3,7	3,7
Somalia	3,1	5,2
Keski-Afrikan tasavalta	2,5	1,4
Etelä Sudan	2,3	1,9
Jordania	2,1	0,9
Haiti	2,1	4,3
Nepali	1,9	2,2
Uganda	1,8	1,7
Kenia	1,5	2,0
Kambodza	1,2	1,4
Myanmar	1,1	1,1
Liberia	1,0	1,8
Latinalainen Amerikka ja Karibia	0,8	1,1
Sierra Leone	0,8	0,9
Muut	3,3	7,0
yhteensä	29,1	36,4

HENKILÖSTÖ

Henkilötyövuosia kertyi yhteensä 315 (269), 230 (127), joista Helsingissä ja lähetetyllä henkilöstöllä yhteensä 148 (141), 134 (125). Lisäksi ohjelmatoimistoissa paikalta palkattu henkilöstö kartutti 167 (128), 107 (62) henkilötyövuotta. Määräaikaiset F2F- ja televarainhankkijat tekivät lyhytaikaisissa työsuhteissa yhteensä 9 (7) henkilötyövuotta.

Vakituisessa työsuhteessa tehtiin 114 (109), 96 (88) henkilötyövuotta ja määräaikaisessa 200 (157), 134 (96) henkilötyövuotta.

HALLINTO

Säätiön hallitus kokoontui viisi kertaa vuonna 2016.

Hallitukseen ovat kuuluneet puheenjohtajana kv. asiantuntija Tarja Kantola sekä varsinaisina jäseninä johtaja Sixten Ekstrand, kansanedustaja Pekka Haavisto, pääsihteeri Katri Korolainen, kirkkoneuvos Kimmo Kääriäinen, piispa Tapio Luoma (varapuheenjohtaja), toimittaja Reetta Meriläinen, kauppatieteen maisteri Ritva Ohmeroluoma, kirkkoherra Olli-Pekka Silfverhuth, työalasihteeri Helena Tuominen ja kaupallinen neuvos Kent Wilska.

Varajäseninä hallituksessa ovat toimineet asianajaja Tuomas Aho, johtaja Ilkka Mattila sekä yhteiskuntatieteiden maisteri Milla Perukangas, jonka hallituskausi päättyi kesken toimikauden hänen siirryttyään Kirkon Ulkomaanavun työntekijäksi. Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi sääntömuutoksen 12.5.2016, jolloin myös varajäsenistä tuli varsinaisia jäseniä.

Asiantuntijajäseninä hallituksessa ovat toimineet johtaja Kalle Kuusimäki, johtaja Risto Jukko, toiminnanjohtaja Riina Nguyen sekä pääsihteeri Heikki Huttunen (8.2.2016 asti). Heikki Huttusen siirryttyä uusiin tehtäviin hänen tilalleen valittiin Suomen Ekumeenisen Neuvoston pääsihteeri Mari-Anna Pöntinen.

SÄÄNTÖMUUTOKSET

Sääntömuutoksia ei tehty vuonna 2016.

LÄHIPIIRITOIMET

Säätiölaissa määritellään yksityiskohtaisesti säätiön lähipiiritoimet. Ulkomaanavun lähipiiriin katsotaan kuuluvan seuraavat henkilöt:

- hallituksen jäsenet
- toiminnanjohtaja ja johtoryhmän jäsenet
- tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu tilintarkastuksesta
- kenttätoimistojen hallintoelinten jäsenet maissa, joissa näillä hallintoelimillä on paikallisen lainsäädännön mukaisesti päätösvaltaa.

Lähipiiriin kuuluvat lisäksi edellä mainittujen perheenjäsenet ja lähisukulaiset.

Lähipiiriin katsotaan kuuluviksi myös seuraavat yhteisöt:

- evankelisluterilainen kirkko
- yllä mainittujen, yksin tai yhdessä toimivien henkilöiden määräysvallassa oleva yhteisö ja säätiö

Kirkon Ulkomaanavussa on laadittu ohjeistus lähipiiritoimien ilmoittamisesta ja lähipiiritoimet julkistetaan vuosittain säätiön toimintakertomuksessa. Säätiölain määritelmän mukainen Ulkomaanavun lähipiiri on erittäin laaja. Tämän vuoksi ei ole mahdollista täysin kattavasti kartoittaa kaikkia em. lähipiiriin kuuluvia tahoja.

LÄHIPIIRITAUUKKO

Toimet tai taloudelliset edut euroina	Lähipiirisuhteen luonne				
	1	2	3	4	5
A Johdon palkat ja palkkiot	-	9 585€	472 733 €	-	-
B Sopimukset	725 107 €	34 070 €	-	-	-
C Myönnetty tuki	-	-	-	-	-
D Annetut lainat, vastuut ja sitoumukset	-	-	-	-	-

TOIMIEN JA TALOUDELLISTEN ETUJEN SELITYKSET

A	Säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja varajäsenistä, toimitusjohtajasta ja hänen sijaisestaan sekä asiamiehestä ja muusta henkilöstä, joka osallistuu säätiön johtamiseen ilmoitetaan palkat ja palkkiot sekä eläkesitoumukset näistä tehtävistä. Kohdassa ilmoitetaan esim. kokouspalkkiot, vuosipalkkiot, palkat, konsulttipalkkiot sekä muut rahalliset korvaukset, jotka säätiön johtoon kuuluva ja johtamiseen osallistuva saa säätiön hyväksi tekemästään työstä.
B	Sopimuksista ilmoitetaan esim. vuokra-, konsultointi- ja myyntisopimukset. Sopimuksista ilmoitetaan kaikki säätiön ja lähipiiriin kuuluvien välillä tehdyt kaupalliset toimet, joita ei ole ilmoitettu muissa kohdissa.
C	Myönnettyä tukea voivat olla esim. apurahat, avustukset ja palkinnot sekä muut osittain tai kokonaan vastikkeettomat käyttöedut.
D	Euromäärien lisäksi on ilmoitetaan miten lainat, vastuut ja vastuusitoumukset liittyvät säätiön tarkoituksen toteuttamiseen, toimintamuotoihin ja varainhoitoon sekä niiden pääasialliset ehdot.

LÄHIPIIRISUHTEEN LUONNE

1	Säätiön perustaja ja säätiössä määräysvaltaa käyttävä sekä näiden tai säätiön tytäryhteisö ja -säätiö
2	Säätiön ja 1. kohdassa tarkoitetun yhteisön ja säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja tämän sijainen, vastuunalainen yhtiömies ja tilintarkastaja
3	Säätiön asiamies ja muu henkilö, joka osallistuu säätiön johtamiseen.
4	1–3 kohdassa tarkoitetun ihmisen perheenjäsen*
5	1–4 kohdassa tarkoitetun ihmisen tai yhdessä toimivien ihmisten määräysvallassa oleva yhteisö ja säätiö

* aviopuoliso ja avopuoliso, oma ja puolison lapsi ja tämän puoliso ja jälkeläinen sekä oma ja puolison vanhempi, isovanhempi ja tämän vanhempi

TULEVA KEHITYS

Kehitysyhteistyön globaalit rakennemuutokset tulevat vaikuttamaan Ulkomaanavun toimintaan tulevina vuosina merkittävästi. Järjestön on edelleen kehitettävä uudenlaisia toimintatapoja ja löydettävä uudenlaisia rahoitusinstrumentteja ja toimintatapoja missionsa, visionsa ja toimintatavoitteidensa toteuttamiseksi. Esimerkiksi yksityissektorin rahoituksen voimakas priorisointi joissakin maissa tulee jatkumaan ja laajenemaan. Ulkomaanavun on pystyttävä osoittamaan toiminnassaan selkeä lisäarvonsa ja kokemuksensa toimimisesta kehitysmaissa, erityisesti hauraissa olosuhteissa. Liittoutuminen läheisemmin kansainvälisten toimijoiden, kuten YK-järjestöjen ja myös ACT-sisarjärjestöjen kanssa jatkuu.

Vuonna 2016 Ulkomaanapu toteutti uuden strategian suunnitteluprosessin. Uusi strategia vahvistettiin toukokuussa 2016 ja sen toteuttaminen käynnistyi vuoden 2017 alussa.

KIRKON ULKOMAANAPU SR

TULOSLASKELMA	Konserni 1.1. - 31.12.2016	Konserni 1.1. - 31.12.2015	Emo 1.1. - 31.12.2016	Emo 1.1. - 31.12.2015
VARAINHANKINTA				
Avustustoiminta				
Tuotot				
Valtiolta	8 525 882,65	16 766 556,78	8 525 882,65	16 766 556,78
Seurakunnilta	7 503 296,56	7 040 557,23	7 503 296,56	7 040 557,23
Kansainväl. rahoituslähteistä	6 753 280,22	8 828 776,67	4 609 206,21	5 593 016,84
Muut tuotot	64 146,45	44 096,97	53 302,46	44 096,97
	<u>22 846 605,88</u>	<u>32 679 987,65</u>	<u>20 691 687,88</u>	<u>29 444 227,82</u>
Kulut				
Suorat avustukset	-13 806 393,02	-18 587 623,99	-14 594 174,23	-19 698 893,34
Henkilöstökulut	-8 161 405,93	-8 151 457,26	-6 709 541,75	-6 434 724,54
Muut kulut	-7 178 632,11	-9 613 883,58	-5 687 797,08	-6 983 587,12
	<u>-29 146 431,05</u>	<u>-36 352 964,83</u>	<u>-26 991 513,06</u>	<u>-33 117 205,00</u>
Kulujäämä	-6 299 825,18	-3 672 977,18	-6 299 825,18	-3 672 977,18
Avustustoiminnan tukitoiminnot				
Viestintä ja sidosryhmätyö				
Tuotot	189 819,52	219 478,38	189 819,52	219 478,38
Kulut				
Henkilöstökulut	-977 172,92	-843 808,67	-977 172,92	-843 808,67
Muut kulut	-704 497,09	-1 223 198,93	-704 497,09	-1 223 198,93
	<u>-1 681 670,01</u>	<u>-2 067 007,60</u>	<u>-1 681 670,01</u>	<u>-2 067 007,60</u>
Kulujäämä	-1 491 850,49	-1 847 529,22	-1 491 850,49	-1 847 529,22
Yleishallinto				
Tuotot	42 869,53	27 068,40	42 869,53	27 068,40
Kulut				
Henkilöstökulut	-1 224 290,97	-1 097 808,51	-1 224 290,97	-1 097 808,51
Muut kulut	-1 675 406,57	-1 779 334,66	-1 675 406,57	-1 779 334,66
Siirto toiminnanaloille	1 889 735,86	1 650 186,09	1 889 735,86	1 650 186,09
	<u>-1 009 961,68</u>	<u>-1 226 957,08</u>	<u>-1 009 961,68</u>	<u>-1 226 957,08</u>
Kulujäämä	-967 092,15	-1 199 888,68	-967 092,15	-1 199 888,68
Varsinaisen toiminnan kulujäämä	-8 758 767,82	-6 720 395,08	-8 758 767,82	-6 720 395,08
VARAINHANKINTA				
Tuotot				
Lahjoitukset yksityishenkilöiltä	9 255 655,31	9 230 294,82	9 255 655,31	9 230 294,82
Yrityksiltä ja yhteisöiltä	784 069,45	485 598,71	769 169,45	485 598,71
Siirtyvät tuotot	7 610 097,58	-850 454,91	7 610 097,58	-850 454,91
Muut tuotot	4 666,42	14 446,68	4 666,42	14 446,68
	<u>17 654 488,76</u>	<u>8 879 885,30</u>	<u>17 639 588,76</u>	<u>8 879 885,30</u>
Kulut	-2 838 793,38	-2 937 906,87	-2 823 893,38	-2 937 906,87
Tuottojäämä	14 815 695,38	5 941 978,43	14 815 695,38	5 941 978,43
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA				
Tuotot	7 415,20	18 556,86	7 415,20	18 556,86
Kulut	-932,65	-15 381,30	-932,65	-15 381,30
Tuottojäämä	6 482,55	3 175,56	6 482,55	3 175,56
Tuotto/kulujäämä	6 063 410,11	-775 241,09	6 063 410,11	-775 241,09
YLEISAVUSTUKSET				
Toiminta-avustus Kirkkohallitukselta	956 327,24	885 000,00	956 327,24	885 000,00
Tulos ennen rahastosiirtoja	7 019 737,35	109 758,91	7 019 737,35	109 758,91
RAHASTOSIIRROT				
Lahjoitusrahasto	-3 126 511,76	0,00	-3 126 511,76	0,00
Katastrofirahasto	-2 512 719,74	0,00	-2 512 719,74	0,00
Naisten Pankin rahasto	-1 666 704,53	0,00	-1 666 704,53	0,00
Avustusrahasto	-56,50	-583,76	-56,50	-583,76
	<u>-7 305 992,53</u>	<u>-583,76</u>	<u>-7 305 992,53</u>	<u>-583,76</u>
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	<u>-286 255,18</u>	<u>109 175,15</u>	<u>-286 255,18</u>	<u>109 175,15</u>

KIRKON ULKOMAAANAPU SR

TASE	Konserni 31.12.2016	Konserni 31.12.2015	Emo 31.12.2016	Emo 31.12.2015
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
IT-ohjelmistot	0,00	1 214,23	0,00	1 214,23
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	151 906,26	168 609,52	151 906,26	168 609,52
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	3 000,00	0,00	3 000,00	0,00
Muut saamiset	7 152 942,92	7 143 942,92	7 152 942,92	7 143 942,92
Sijoitukset yhteensä	7 155 942,92	7 143 942,92	7 155 942,92	7 143 942,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Lyhytaikaiset				
Ennakkomaksut projekteille	1 459 137,92	527 524,73	1 986 522,06	1 068 021,22
Siirtosaamiset	1 276 466,79	756 800,99	1 208 089,74	617 572,63
Muut saamiset	1 224 478,88	258 436,14	1 172 566,35	223 207,88
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	3 960 083,59	1 542 761,86	4 367 178,15	1 908 801,73
Rahat ja pankkisaamiset	11 482 806,06	12 353 704,58	9 339 066,32	9 573 184,33
VASTAAVAA YHTEENSÄ	22 750 738,82	21 210 233,11	21 014 093,65	18 795 752,73
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	33 637,59	33 637,59	33 637,59	33 637,59
Muut määrätarkoitukseen sidotut rahastot				
Lahjoitusrahasto	3 126 511,76	0,00	3 126 511,76	0,00
Katastrofivarat	2 512 719,74	0,00	2 512 719,74	0,00
Naisten Pankki	1 666 704,53	0,00	1 666 704,53	0,00
Avustusrahasto 1985	117 392,77	117 336,26	117 392,77	117 336,26
Edellisten tilikausien ylijäämä	5 292 827,45	5 525 699,73	5 292 827,45	5 525 699,73
Tilikauden yli-/alijäämä	-286 255,18	109 175,15	-286 255,18	109 175,15
Oma pääoma yhteensä	12 463 538,66	5 785 848,73	12 463 538,66	5 785 848,73
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikaiset				
Saadut ennakot	7 726 625,47	13 119 342,79	6 420 784,56	11 012 969,98
Ostovelat	406 405,52	460 132,48	343 699,11	312 234,21
Muut velat	456 309,64	434 088,03	455 012,12	301 905,47
Siirtovelat	1 697 859,53	1 410 821,08	1 331 059,20	1 382 794,34
Vieras pääoma yhteensä	10 287 200,16	15 424 384,38	8 550 554,99	13 009 904,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	22 750 738,82	21 210 233,11	21 014 093,65	18 795 752,73

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2016 LIITETIEDOT

1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Pysyvät vastaavat ja poistot

Emon suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hankintamenoista arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaisesti tasapoistoin. IT-laitteiden ja -ohjelmien poistoaika on neljä vuotta, koneiden ja kaluston viisi vuotta.

Projektien tulouttaminen

Projektit tuloutetaan sitä mukaa kun niiden toteutuksessa käytetään avustusvaroja. Ulkomaanavun projektien käyttämättä olevat projektivarat kirjataan Ulkomaanavun taseen saamisiin ennakkomaksuiksi projekteille. Tiedot käyttämättömistä projektivaroista perustuvat kumppaneiden osalta tilintarkastamattomiin tietoihin.

Tilinpäätöskäytännön muutos

Aikaisemmin kohdennetut lahjoitukset, joita ei ole tilikauden aikana käytetty ja jotka siirtyvät käytettäväksi seuraavina vuosina, on kirjattu taseen saaduiksi ennakoiksi vieraaseen pääomaan.

Kohdennettujen lahjoitusten saaduissa ennakoissa esitetyt alkusaldot 1.1.2016 on siirretty Varainhankinnan tuottoihin. Tilikauden lopussa 31.12.2016 käyttämättömät kohdennetut lahjoitukset esitetään tuloslaskelmassa rahastosiirroissa ja taseessa oman pääoman rahastoissa.

Sivuliikkeet

Toimistoja Kambodzassa, Keski-Afrikan tasavallassa, Etelä-Sudanissa, Somaliassa, Ugandassa, ja Nepalissa on käsitelty Kirkon Ulkomaanavun sivuliikkeinä.

Näiden ulkomaanrahamääräiset tuotot ja kulut on yhdistelty Kirkon Ulkomaanavun tuloslaskelmaan käyttäen painotettua keskikurssia. Maksetut ennakot on merkitty taseeseen syntymispäivän kurssiin. Sivuliikkeiden rahat ja pankkisaamiset on arvostettu tilinpäätöspäivän kurssiin ja pysyvien vastaavien hankintameno on kirjattu kuluksi.

Muut lyhytaikaiset valuuttamääräiset velat on arvostettu tilinpäätöspäivän kurssiin.

Toimistojen keskinäiset velat ovat muita velkoja sekä keskinäiset saamiset ovat muita saamisia.

Konserni

Toimistoja Jordaniassa, Haitissa, Liberiassa, Kongon demokraattisessa tasavallassa, Keniassa sekä USA:ssa on käsitelty itsenäisinä kirjanpitovelvollisina. Itsenäisten kirjanpitovelvollisten tiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen, eliminoitu keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäiset liiketapahtumat.

Näiden ulkomaanrahamääräiset tuotot ja kulut on yhdistelty Kirkon Ulkomaanavun konsernituloslaskelmaan käyttäen tilikauden keskikurssia ja tase-erät on arvostettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Pysyvien vastaavien hankintameno on kirjattu kuluksi

Tytäryhtiö FCA Investments Oy ja osakkuusyhtiö Omnia Education Partnerships Oy on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, koska niissä ei vielä ole aloitettu merkittävää toimintaa 2016.

Muuta

Kapitalisaatiosopimusten sisällä olevat eräpäivänä pääomaturvatut sijoitukset on merkitty taseen pysyvien vastaavien sijoituksissa hankintameno suuruusina.

Saadut testamentit on tuloutettu, kun testamenttisaaminen on lainvoimainen.

Global Grants -varainhankinnan kulut sisältyvät tuloslaskelmassa Varainhankinnan kuluihin. Vastaavat tuotot ovat Avustustoiminnan tuotoissa.

Saatujen avustusten palautukset liittyen aikaisempiin tilikausiin on kirjattu edellisten tilikausien ylijäämästä: SSF 257 264,15 eur sekä ECHO 84 783,28 eur.

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2016 LIITETIEDOT

2. TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	Konserni	Konserni	Emo	Emo
	2016	2015	2016	2015
KOKONAISTUOTOT JA -KULUT				
Tuotot	41 697 526,12	42 709 976,59	39 527 708,13	39 474 216,76
Toimintakulut				
Avustustyö	-29 146 431,05	-36 352 964,83	-26 991 513,06	-33 117 205,00
Kotimaan tukitoiminnot ja hallinto	-5 531 357,72	-6 247 252,85	-5 516 457,72	-6 247 252,85
Kokonaiskulut	-34 677 788,77	-42 600 217,68	-32 507 970,78	-39 364 457,85
Siirrot rahastoihin	-7 305 992,53	-583,76	-7 305 992,53	-583,76
Tilikauden tulos	-286 255,18	109 175,15	-286 255,18	109 175,15
VARSAISEN TOIMINNAN TUOTOT				
Avustustoiminnan tuotot valtiolta				
Ulkoministeriön (UM) kehyssojimus	5 260 000,00	9 200 000,00	5 260 000,00	9 200 000,00
UM muut	513 106,77	833 874,13	513 106,77	833 874,13
UM humanitaariselle työlle	2 752 775,88	6 732 682,65	2 752 775,88	6 732 682,65
Yhteensä	8 525 882,65	16 766 556,78	8 525 882,65	16 766 556,78
Avustustoiminnan tuotot EU:ita				
EU tuki kehitysyhteistyöhön	719 178,43	400 641,97	719 178,43	400 641,97
EU humanitaariselle työlle	142 344,83	68 332,97	142 344,83	68 332,97
Yhteensä	861 523,26	468 974,94	861 523,26	468 974,94
Tuotot kansainvälisistä rahoituslähteistä				
ACT	403 303,90	914 526,36	403 303,90	914 526,36
SSF	0,00	2 731 174,62	0,00	2 731 174,62
IDB	982 563,36	2 700 863,93	0,00	0,00
USAID	623 958,92	1 089 320,18	75 717,72	580 841,06
KAICIID	137 174,67	295 712,20	137 174,67	295 712,20
UNICEF	2 067 843,37	200 409,58	1 482 337,65	200 409,58
Muu kansainvälinen rahoitus	1 583 811,36	252 794,86	1 556 047,63	226 378,08
Yhteensä	5 798 655,58	8 184 801,73	3 654 581,57	4 949 041,90
Muut julkiset avustukset	93 101,38	175 000,00	93 101,38	175 000,00
Avustustoiminnan tuotot seurakunnilta				
Talousarviotuki	3 865 133,28	4 531 960,29	3 865 133,28	4 531 960,29
Viralliset kolehdit	518 556,69	418 818,34	518 556,69	418 818,34
Vapaaehtoiset kolehdit	905 564,53	284 708,20	905 564,53	284 708,20
Muut tuotot seurakunnilta	655 489,41	228 547,07	655 489,41	228 547,07
Yhteisvastuukeräys	1 558 552,65	1 576 523,33	1 558 552,65	1 576 523,33
Yhteensä	7 503 296,56	7 040 557,23	7 503 296,56	7 040 557,23
Avustustoiminnan muut tuotot	107 015,98	71 165,37	96 171,99	71 165,37
Avustustoiminnan tukitoimintojen tuotot				
Opetusministeriön tuki nuorisotyölle	48 729,42	30 000,00	48 729,42	30 000,00
Kirkkohallituksen tuki nuorisotyölle	85 000,00	85 000,00	85 000,00	85 000,00
Yhteisölahjoitukset	23 336,40	19 301,39	23 336,40	19 301,39
Siirtyvät tuotot	0,00	54 283,72	0,00	54 283,72
Muut tuotot	32 753,70	30 893,27	32 753,70	30 893,27
Yhteensä	189 819,52	219 478,38	189 819,52	219 478,38
VARSAISEN TOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	23 079 294,92	32 926 534,43	20 924 376,93	29 690 774,60

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2016 LIITETIEDOT

VARAINHANKINNAN TUOTOT	2016	2015	2016	2015
Lahjoitukset yksityishenkilöiltä	8 958 047,02	8 924 626,40	8 958 047,02	8 924 626,40
Tuotteiden myynnin rojalit	30 799,53	25 942,29	30 799,53	25 942,29
Nenäpäivä-keräys	266 808,76	279 726,13	266 808,76	279 726,13
Muut korvaukset	4 666,42	14 446,68	4 666,42	14 446,68
Siirtyvät tuotot	7 610 097,58	-850 454,91	7 610 097,58	-850 454,91
Yhteensä	16 870 419,31	8 394 286,59	16 870 419,31	8 394 286,59
Lahjoitukset yrityksiltä ja yhteisöiltä	784 069,45	485 598,71	769 169,45	485 598,71
VARAINHANKINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	17 654 488,76	8 879 885,30	17 639 588,76	8 879 885,30
MUUT TUOTOT				
Kirkkohallituksen toimintatuki	956 327,24	885 000,00	956 327,24	885 000,00
Sijoitus ja rahoitustoiminta	7 415,20	18 556,86	7 415,20	18 556,86
	963 742,44	903 556,86	963 742,44	903 556,86
RAHASTOJEN MUUTOKSET	-7 305 992,53	-583,76	-7 305 992,53	-583,76

HENKILÖSTÖN KESKIMÄÄRÄINEN LUKUMÄÄRÄ	2016	2015	2016	2015
Kansainvälinen ohjelmatyö				
Helsinki	36	36	36	36
Lähetetyt työntekijät	47	35	30	19
Paikalta palkatut työntekijät	161	128	104	62
Johtajan toimisto	4	3	4	3
Ohjelman ja organisaation kehittäminen	4	4	4	4
Rahoitus ja viestintä	38	43	38	43
Talous- ja tietohallinto	12	11	12	11
Henkilöstö ja hallinto	9	9	9	9
Yhteensä	311	269	237	186

HENKILÖSTÖKULUT	2016	2015	2016	2015
Palkat ja palkkiot, Suomesta maksetut	7 170 326,79	6 827 945,56	7 170 326,79	6 827 945,56
Eläkekulut, Suomesta maksetut	930 942,41	972 405,26	930 942,41	972 405,26
Muut henkilösivukulut, Suomesta maksetut	257 438,84	235 762,72	257 438,84	235 762,72
Maatoimistoista maksetut sivukuluineen	2 697 911,50	2 319 988,96	1 204 641,22	840 180,06
	11 056 619,54	10 356 102,50	9 563 349,26	8 876 293,60

Muut henkilösivukulut sisältävät palkkojen perusteella määräytyvät lakisääteiset kulut. Henkilökunnan eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa vakuutusyhtiöissä. Maatoimistoista paikallisesti maksettujen palkkojen sivukulut määräytyvät kunkin maan lainsäädännön mukaisesti.

Hallituksen kokouspalkkiot	2016	2015	2016	2015
Yhteensä	11 010,00	4 004,00	11 010,00	4 004,00

Vuoden 2016 kokouspalkkiot noudattivat Kirkkohallituksen virastokollegion vahvistamia Kirkon ulkoasiain neuvoston kokouspalkkioita: hallituksen puheenjohtajalle 445 euroa ja hallituksen jäsenille 135 euroa per kokous.

Tilintarkastajien palkkiot	2016	2015	2016	2015
Tilintarkastus	18 336,50	11 776,90	18 336,50	11 776,90
Toimeksiannot	12 384,50	1 984,00	12 384,50	1 984,00
Veroneuvonta	0,00	1 619,63	0,00	1 619,63
Maatoimistojen paikalliset tilintarkastuskulut	153 301,95	79 855,15	100 782,77	36 323,64

Tilikauden aikana kuluksi kirjatut hankinnat	2016	2015	2016	2015
IT-ohjelmat ja lisenssit	218 015,12	159 703,25	164 804,47	159 703,25
Koneet, IT-laitteet ja kalusto	139 172,48	502 950,10	113 656,75	343 606,54

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2016 LIITETIEDOT

3. TASEEN LIITETIEDOT

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET	2016	2015	2016	2015
IT-OHJELMAT				
Hankintameno tilikauden alussa 1.1.	537 676,28	537 676,28	537 676,28	537 676,28
Lisäykset tilikauden aikana 1.1.-31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno tilikauden lopussa 31.12.	537 676,28	537 676,28	537 676,28	537 676,28
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-536 462,05	-529 590,38	-536 462,05	-529 590,38
Tilikauden suunnitelmapoistot 31.12.	-1 214,23	-6 871,67	-1 214,23	-6 871,67
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	1 214,23	0,00	1 214,23
IT-LAITTEET				
Hankintameno tilikauden alussa 1.1.	514 811,25	514 811,25	514 811,25	514 811,25
Lisäykset tilikauden aikana 1.1.-31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana 1.1.-31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno tilikauden lopussa 31.12.	514 811,25	514 811,25	514 811,25	514 811,25
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-510 654,10	-489 100,20	-510 654,10	-489 100,20
Tilikauden suunnitelmapoistot 31.12.	-4 157,15	-21 553,90	-4 157,15	-21 553,90
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	4 157,15	0,00	4 157,15
KONEET JA KALUSTO				
Hankintameno tilikauden alussa 1.1.	576 797,86	548 081,94	576 797,86	548 081,94
Lisäykset tilikauden aikana 1.1.-31.12.	35 238,32	28 715,92	35 238,32	28 715,92
Vähennykset tilikauden aikana 1.1. - 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno tilikauden lopussa 31.12.	612 036,18	576 797,86	612 036,18	576 797,86
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-412 345,49	-369 627,65	-412 345,49	-369 627,65
Tilikauden suunnitelmapoistot 31.12.	-47 784,43	-42 717,84	-47 784,43	-42 717,84
Kirjanpitoarvo 31.12.	151 906,26	164 452,37	151 906,26	164 452,37
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT				
	2016	2015	2016	2015
IT-ohjelmat	-1 214,23	-6 871,67	-1 214,23	-6 871,67
IT-laitteet, koneet ja kalusto	-51 941,58	-64 271,74	-51 941,58	-64 271,74
	-53 155,81	-71 143,41	-53 155,81	-71 143,41
OSAKKEET JA OSUUDET				
	2016	2015	2016	2015
FCA Investments, Helsinki, 100%	2 500,00	0,00	2 500,00	0,00
Omnia Education Partnerships Oy, 20%	500,00	0,00	500,00	0,00
	2 000,00	0,00	3 000,00	0,00
MUUT SAAMISET				
	2016	2015	2016	2015
Markkina-arvo	7 080 489,97	6 901 522,78	7 080 489,97	6 901 522,78
Kirjanpitoarvo	7 152 942,92	7 143 942,92	7 152 942,92	7 143 942,92
Erotus	-72 452,95	-242 420,14	-72 452,95	-242 420,14
Muut saamiset ovat kapitalisaatiosopimusten sisällä olevia eräpäivänä pääomaturvattuja sijoituksia.				
ENNAKKOMAKSUT PROJEKTEILLE				
	2016	2015	2016	2015
Saamiset kumppaneilta	1 457 964,10	527 484,73	1 985 348,24	1 067 981,22
Muut ennakot	1 173,82	40,00	1 173,82	40,00
	1 459 137,92	527 524,73	1 986 522,06	1 068 021,22
Ulkomaanavun projekteja toteuttavat kumppanit sekä itsenäisinä käsitellyt maatoimistot ilmoittavat tilinpäätöshetkellä käyttämättä olevan osuuden heille maksetuista avustuksista, ja nämä on kirjattu Ulkomaanavun taseeseen aktivoitaviin projektivaroihin. Tiedot perustuvat tilintarkastamattomiin raporteihin.				
SIIRTOSAAMISET				
	2016	2015	2016	2015
Kelan saamiset 2015	33 075,00	62 462,00	33 075,00	62 462,00
Vakuutusmaksusaamiset	170 339,77	78 557,26	170 339,77	78 557,26
Lahjoitusten siirtosaamiset	457 314,88	294 051,93	457 314,88	294 051,93
Avustusennakot	517 283,06	140 801,45	517 283,06	140 801,45
Jaksotetut korot	6 980,01	18 544,39	6 980,01	18 544,39
Muut siirtosaamiset	91 474,07	162 383,96	23 097,02	23 155,59
	1 276 466,79	756 800,99	1 208 089,74	617 572,62

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2016 LIITETIEDOT

OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	2016	2015	2016	2 015
Peruspääoma	33 637,59	33 637,59	33 637,59	33 637,59
Muut määrätarkoitukseen sidotut rahastot	2016	2015	2016	2 015
Alkusaldo 1.1. Lahjoitusrahasto	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	7 637 323,65	0,00	7 637 323,65	0,00
Avustukset tilikauden aikana	-4 510 811,89	0,00	-4 510 811,89	0,00
Lahjoitusrahaston pääoma 31.12.	3 126 511,76	0,00	3 126 511,76	0,00
Alkusaldo 1.1. Katastrofirahasto	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	4 194 027,81	0,00	4 194 027,81	0,00
Avustukset tilikauden aikana	-1 681 308,07	0,00	-1 681 308,07	0,00
Katastrofirahaston pääoma 31.12.	2 512 719,74	0,00	2 512 719,74	0,00
Alkusaldo 1.1. Naisten Pankin rahasto	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	2 903 863,69	0,00	2 903 863,69	0,00
Avustukset tilikauden aikana	-1 237 159,16	0,00	-1 237 159,16	0,00
Naisten Pankin rahaston pääoma 31.12.	1 666 704,53	0,00	1 666 704,53	0,00
Alkusaldo 1.1. Avustusrahasto	117 336,26	116 752,50	117 336,26	116 752,50
Lisäykset tilikauden aikana	113,00	1 167,52	113,00	1 167,52
Avustukset tilikauden aikana	-56,49	-583,76	-56,49	-583,76
Avustusrahaston pääoma 31.12.	117 392,77	117 336,26	117 392,77	117 336,26

Lahjoitusrahastoon kirjataan kohdennettuja yksityisen sektorin tuottoja, joita käytetään kehitysyhteistyöhön.

Katastrofirahaston varojen avulla Ulkomaanapu voi reagoida äkillisiin luonnon ja ihmisten aiheuttamiin katastrofeihin toimittamalla apua perille nopeasti.

Naisten Pankin rahaston avulla tuetaan kehitysmaiden naisten yrittäjyyttä ja omaehtoista toimeentuloa.

Avustusrahaston vuotuisesta korkotuotosta puolet lisätään pääomaan ja puolet käytetään avustustoimintaan. Lahjoittaja ei halua nimeään julkisuuteen. Rahaston alkupääoma on annettu vuonna 1985.

	2016	2015	2016	2015
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 634 874,88	5 634 874,88	5 634 874,88	5 634 874,88
Saatujen avustusten palautus	-342 047,43	0,00	-342 047,43	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 292 827,45	5 634 874,88	5 292 827,45	5 634 874,88
Tilikauden yli-/alijäämä	-286 255,18	109 175,15	-286 255,18	109 175,15
OMA PÄÄOMA 31.12.	12 463 538,66	5 785 848,73	12 463 538,66	5 785 848,73
SAADUT ENNAKOT	2016	2015	2016	2015
Kohdennetut lahjoitukset	0,00	3 856 978,20	0,00	3 856 978,20
Saadut ennakot, muut	7 726 625,47	9 262 364,59	6 420 784,56	7 155 991,78
	7 726 625,47	13 119 342,79	6 420 784,56	11 012 969,98

KOHDENNETUT LAHJOITUKSET	2016	2015	2016	2015
Katastrofityöhön käytettävissä 1.1.	0,00	1 929 899,24	0,00	1 929 899,24
Katastrofityöhön kohdennetut tuotot :				
Lahjoitukset yksityishenkilöiltä	0,00	764 320,60	0,00	764 320,60
Yritys- ja yhteisölahjoitukset	0,00	3 167,50	0,00	3 167,50
Seurakuntien talousarvioavustukset	0,00	17 000,00	0,00	17 000,00
Seurakuntien viralliset kolehdit	0,00	140 159,68	0,00	140 159,68
Seurakuntien vapaat kolehdit	0,00	106 432,02	0,00	106 432,02
Seurakuntien muut tuotot	0,00	8 130,68	0,00	8 130,68
Yhteisvastuukeräys	0,00	236 478,50	0,00	236 478,50
Testamenttilahjoitukset	0,00	257 162,10	0,00	257 162,10
Korkotuotot	0,00	11 584,83	0,00	11 584,83
Yhteensä	0,00	1 544 435,91	0,00	1 544 435,91
Maksut katastrofityöhön kohdennetuista varoista	0,00	944 699,96	0,00	944 699,96
Katastrofityöhön käytettävissä 31.12.	0,00	2 529 635,19	0,00	2 529 635,19

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2016 LIITETIEDOT

	2016	2015	2016	2015
Naisten Pankin työhön käytettävissä 1.1.	0,00	1 130 907,77	0,00	1 130 907,77
Naisten Pankille kohdenneet tuotot:				
Lahjoitukset yksityishenkilöiltä	0,00	1 157 539,81	0,00	1 157 539,81
Yritys- ja yhteisölahjoitukset	0,00	260 893,48	0,00	260 893,48
Seurakuntien vapaat kolehdit	0,00	1 444,46	0,00	1 444,46
Seurakuntien muut tuotot	0,00	32 464,49	0,00	32 464,49
Testamenttilahjoitukset	0,00	91 107,13	0,00	91 107,13
Muut tuotot	0,00	757,91	0,00	757,91
Korkotuotot	0,00	6 272,45	0,00	6 272,45
Yhteensä	0,00	1 550 479,73	0,00	1 550 479,73
Maksut Naisten Pankin varoista	0,00	1 354 044,49	0,00	1 354 044,49
Naisten Pankin työhön käytettävissä 31.12.	0,00	1 327 343,01	0,00	1 327 343,01

SAADUT ENNAKOT, MUUT

	2016	2015	2016	2015
UM humanitaarisen avun yksikkö	1 744 990,86	1 218 445,36	1 744 990,86	1 218 445,36
UM YK- ja globaaliasioiden yksikkö	74 610,38	0,00	74 610,38	0,00
UM muut	105 857,87	21 011,15	105 857,87	21 011,15
EU	1 588 092,61	0,00	1 588 092,61	0,00
Muut kansainväliset rahoittajat	283 519,82	333 618,44	273 649,57	305 591,65
UNICEF	1 680 597,18	65 789,20	1 499 071,01	65 789,20
IDB	1 114 444,49	2 078 346,03	0,00	0,00
Muut julkiset avustukset	101 270,58	100 000,00	101 270,58	100 000,00
ACT	428 913,90	315 095,72	428 913,90	315 095,72
Nenäpäivä-keräys	0,00	90 120,93	0,00	90 120,93
Seurakunnat	604 327,78	1 376 939,32	604 327,78	1 376 939,32
Yritykset ja yhteisöt	0,00	99 380,86	0,00	99 380,86
Yksityiset lahjoittajat	0,00	3 563 617,59	0,00	3 563 617,59
Yhteensä	7 726 625,47	9 262 364,59	6 420 784,56	7 155 991,78

Muut saadut ennakot koostuvat avustuksista, jotka on kohdennettu tietyille projekteille.

SIIRTOVELAT

	2016	2015	2016	2015
Lomapalkkavelat	1 077 321,61	996 768,10	1 077 321,61	996 768,10
Lakisääteiset vakuutusmaksuvelat	28 590,06	111,32	28 590,06	111,32
Velat projekteille	178 356,09	319 933,48	178 356,09	319 933,48
Muut siirtovelat	413 591,77	94 008,18	46 791,44	65 981,44
	1 697 859,53	1 410 821,08	1 331 059,20	1 382 794,34

LEASINGVUOKRAVASTUUT

Avoimet leasingsopimukset, monitoimilaitteiden vuokraus	2016	2015	2016	2 015,00
Maksettavat määrät yhteensä (ei sis. alv)	5 019,68	5 019,68	5 019,68	5 019,68
seuraavalla tilikaudella maksettavat				
myöhemmin maksettavat	2 509,84	7 529,52	2 509,84	7 529,52

LIIKEHUONEISTON VUOKRAVASTUU

	2016	2015	2016	2015
Eteläranta 8, 00130 Helsinki				
seuraavalla tilikaudella maksettavat	561 816,00	550 800,00	561 816,00	550 800,00
myöhemmin maksettavat	3 991 337,51	4 553 153,51	3 991 337,51	4 553 153,51

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2016 LIITETIEDOT

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista

Säätiön pääkirjanpito on tehty MS Dynamics NAV -taloushallinnon järjestelmässä. Ostolaskujen kierrätysjärjestelmänä on ollut Opus Capita. - Matka- ja kululaskujen kierrätysjärjestelmä on ollut M2 syksystä lähtien.

Tilinpäätös	TP	Tilinpäätös	
Päivä- ja pääkirja		sähköinen	
Reskontraerittelyt		IT-osakirjanpitona	
Pankkitositteet	Nordea Aktia OP Sampo SHB Tapiola Nooa Pop ÅAB	Nordea Aktia Helsingin OP Danske Bank Handelsbanken S-Pankki Nooa-pankki Suupohjan OP Ålandsbanken	sähköinen sähköinen sähköinen sähköinen sähköinen sähköinen sähköinen sähköinen sähköinen
Kassa	Kassa	sähköinen	
Ostolaskut	OPUSOSTC Ostolasku+ Ostohyv+ Ostomaksut	Opus-laskut Ostolaskut Ostohyvitys-laskut Ostolaskujen maksut	sähköinen sähköinen sähköinen sähköinen
M2 Matka- ja kululaskut	MKAKSI	sähköinen	
Myyntilaskut	Myyntilas+ Myyntihyv+	Myyntilaskut Myyntihyvitys-laskut	sähköinen
Palkkakirjanpidon tositteet	Palkat 16	sähköinen	
Muistiotositteet	Muistio 16	sähköinen	
Korjaustositteet	Korjaus 16	sähköinen	
E-laskut	TITOEL	Tito e-laskut sähköinen	

KIRKON ULKOMAANAPU SR

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS

Helsingissä 27. päivänä maaliskuuta 2017

Tarja Kantola, puheenjohtaja

Tuomas Aho

Pekka Haavisto

Kimmo Kääriäinen

Reetta Meriläinen

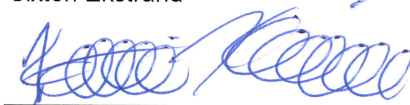
Olli-Pekka Silfverhuth

Kent Wilska

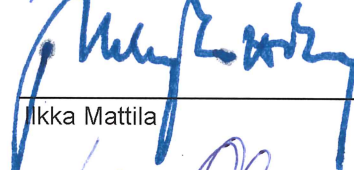
Tapio Luoma, varapuheenjohtaja

Sixten Ekstrand

Katri Korolainen

Mikko Mattila

Ritva Ohmeroluoma

Helena Tuominen

Jouni Hemberg, toiminnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki 10. päivänä huhti kuuta 2017

KPMG Oy Ab, KHT-yhteisö

Heidi Vierros
KHT